

Märchenhaftes Erbe, abenteuerliches Gewerbe

Kindergärtnerinnen erlebten Möglichkeiten der Überlieferung traditioneller ungarndeutscher Handwerke mit

Am 5. Februar stand im Kindergarten des Valeria-Koch-Bildungszentrums in der Szőnyi Straße in Fünfkirchen im Rahmen eines besonderen Basisinstitutionsprogramms die Bewahrung von Traditionen im Mittelpunkt: Während die Kinder auf spielerische Weise traditionelle ungarndeutsche Handwerke kennenlernen konnten, zogen Kindergärtnerinnen methodische Impulse für ihre eigene Fortbildung. Das Hauptziel des Programms bestand darin, deutschen Nationalitätenkindergärtnerinnen Orientierungshilfe und Inspiration in den Bereichen pädagogische Innovation und Vermittlung von kulturellem Erbe zu bieten und zugleich den Austausch von Erfahrungen sowie die Zusammenarbeit zwischen Einrichtungen mit ähnlichem Profil zu fördern.

Basisinstitutionen des Bildungsamtes (Oktatási Hivatal) sind jene Kindergärten und Schulen, die in einem bestimmten Fachgebiet oder in der pädagogischen Praxis eine herausragende Rolle spielen. Indem sie ihre bewährten Praktiken und Erfahrungen teilen, tragen sie zur fachlichen Weiterentwicklung anderer ähnlicher Einrichtungen und Fachkräfte bei. Zu diesen Flaggschiffen gehört auch das Fünfkirchner Valeria-Koch-Bildungszentrum der Landesselbstverwaltung der Ungarndeutschen: In allen Einheiten des Bildungszentrums (Kindergärten - Schule - Schülerwohnheim) teilen die Pädagogen ihre Erfahrungen im Bereich der ungarndeutschen Erziehung und Bildung regelmäßig mit anderen Institutionen.

Die Teilnehmer des Basisinstitutionsprogramms im Kindergarten in der Szőnyi Straße wurden von der Hauptdirektorin des Valeria-Koch Bildungszentrums, *Agnes Amrein-Pesti*, begrüßt. Im Mittelpunkt des Fachtages standen vier traditionelle „schwäbische“ Handwerke; in Bezug auf diese konnten die Kinder zahlreiche interessante Tätigkeiten ausprobieren und erlernen: Sie erfuhren, was Spinnen, Weben und Häkeln bedeutet, probierten unter anderem das Aufrollen von Garn, machten sich mit der Verwendung des Webstuhls vertraut und verfolgten unter Anleitung einer erfahrenen Frau die Techniken des Häkelns und Strickens. In einer zweiten Gruppe wurde die traditionelle Blaufärber-Drucktechnik vermittelt, während die Kinder unter anderem ihre eigene Tischdecke oder ihr Lesezeichen mit traditionellen Blaufärbermotiven verzieren konnten. In der dritten Gruppe erhielten sie Einblicke in die Geheimnisse des Schusterhandwerks, lernten die Herstellung des Patschkers – des gestrickten Schuhwerks der ungarndeutschen Volkstracht – kennen, und hatten anschließend die Gelegenheit, selbst die Sohlenggebung und Verzierung dieser Fußbekleidung auszuprobieren. Im vierten Gruppenraum stand die Lebkuchenherstellung im Mittelpunkt: Die Kinder machten sich mit den gängigsten Verzierungstechniken und Motiven vertraut und konnten im Rahmen eines Rollenspiels an einem Marktstand ihre süßen Kreationen anbieten.

Den Höhepunkt des Vormittags bildete eine Schattentheateraufführung, in der traditionelle Handwerkskünste auf märchenhafte Weise zum Leben erweckt wurden.

„Neben der Tatsache, dass derartige Programme und kreative Methoden den Kleinsten unvergessliche Erlebnisse bieten, tragen sie auch zur Stärkung ihrer Identität, zur Erweiterung ihres Wortschatzes sowie zu ihrer sozialen und emotionalen Entwicklung bei“, hob *Anita Kaitz*, die Leiterin der Valeria-Koch-Kindergärten, hervor. „Tag für Tag bemühen wir uns, schon bei den Jüngsten mit der Bewahrung unserer Traditionen zu beginnen. Es ist uns wichtig, all dies in spielerischer Form zu vermitteln, sodass nicht nur das kulturelle Erbe bewahrt wird, sondern auch die Persönlichkeitsentwicklung der Kinder gefördert wird.“

Valeria Hirt erklärte, es sei das erste Mal gewesen, dass sie an dem Basisinstitutionsprogramm der Valeria-Koch-Kindergärten teilgenommen habe, aber sicherlich nicht das letzte Mal: „Ich habe von ausgezeichneten Fachleuten, die sich für die deutsche Nationalitätenerziehung engagieren, viele Anregungen zu diesem Thema bekommen, die ich in meine Arbeit einfließen lassen kann“, so die deutsche Nationalitätenkindergärtnerin am Evangelischen Kindergarten „Blauer Elefant“ in Fünfkirchen.

Das Valeria-Koch-Bildungszentrum bleibt auch in Zukunft bestrebt, den Akteuren der deutschen Nationalitätenbildung und -erziehung fachliche Unterstützung zu bieten und sie zu inspirieren, während in dieser Bildungseinrichtung nach wie vor sehr gerne Raum für die Stärkung der Zusammenarbeit zwischen Einrichtungen mit ähnlichem Profil geschaffen wird – im wörtlichen wie übertragenen Sinne.

Kézműves kalandok, mesés örökség

Hagyományos magyarországi német mesterségek átadását leshették el óvónők egy pécsi óvodában

Február 5-én a pécsi Koch Valéria Iskolaközpont Szőnyi utcai óvodájában különleges bázisintézményi program keretében hódoltak a hagyományörzésnek: miközben a gyermekek játékos formában ismerkedhettek hagyományos magyarországi német kézműves mesterségekkel, addig az óvónők módszertani ötleteket merítve képezhették tovább magukat. A program célja ugyanis mindenekelőtt az volt, hogy iránymutatást és inspirációt adjon német nemzetiségi óvodapedagógusok számára a pedagógiai innováció és a kulturális örökség ápolása terén, és egyúttal elősegítse a tapasztalatcserét és az együttműködést a hasonló profilú óvodák között.

Az Oktatási Hivatal bázisintézményei olyan óvodák-iskolák, amelyek egy adott szakmai területen vagy pedagógiai gyakorlatban kiemelkedő szerepet töltenek be. Ezek jó gyakorlataikat és tapasztalataikat megosztva hozzájárulnak más hasonló intézmények és szakemberek szakmai fejlődéshez. Ilyen zászlóshajó a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata pécsi oktatási központja: a Koch Valéria Iskolaközpont valamennyi intézményegységében (Óvodák – Iskola – Kollégium) mások számára is rendszeresen elérhetővé teszik a német nemzetiségi nevelés és oktatás terén szerzett tapasztalataikat.

A Szőnyi utcai óvodában megrendezett bázisintézményi program résztvevőit a Koch Valéria Iskolaközpont főigazgatója, *Amreinné Pesti Ágnes* köszöntötte. A szakmai nap fókuszában négy hagyományos „sváb” kézműves foglalkozás állt, melyekkel kapcsolatban a gyermekek sok érdekes dolgot próbálhattak ki és sajátíthattak el: Megtanulták, hogy mi a fonás, a szövés és kötés, kipróbálhatták többek között a fonalgombolyítást, megismerkedhettek a szövőszék használatával, és egy idős kézműves segítségével figyelemmel kísérhették a kötés és horgolás technikáit. Egy másik csoportban a hagyományos kétfestés technikáját ismerték meg, miközben egyebek mellett saját terítőjüket vagy könyvjelzőjüket díszítették tradicionális motívumokkal. A harmadik foglalkozáson a cipésmesterség rejtelseibe nyerhettek betekintést, megismerhették a német népviselet részét képező kötött lábbeli, a pacsker készítésének menetét, majd maguk is kipróbálhatták a tutyi talpalását és díszítését. A negyedik csoportszobában a mézeskalács-készítés volt a téma: a gyerekek megismerkedtek a leggyakoribb díszítési technikákkal és motívumokkal, és szerepjáték keretében vásári standon árulhatták az édes portékát.

A délelőtti fénypontját egy bábelőadás jelentette, melyben a hagyományos mesterségek mesés formában elevenedtek meg.

Kaitz Anita óvodavezető kiemelte: amellet, hogy a kicsiknek az efféle programok és kreatív módszerek maradandó élményt nyújtanak, hozzájárulnak a gyermekek identitásának erősítéséhez, szókincsük bővítéséhez és szociális, érzelmi fejlődésükhöz is. – Nap mint nap arra törekszünk, hogy már a legkisebbeknél megkezdjük a hagyományörzést. Fontos számunkra, hogy mindezt játékos formában adjuk át, így mindez amellet, hogy a kulturális örökség megőrzését szolgálja, a gyermekek személyiségének fejlődését is elősegíti.

Hirt Valéria a pécsi Kék Elefánt Evangélikus Óvoda pedagógusa elmondta, hogy most először vett részt a Koch Valéria Óvodák bázisintézményi programján, de biztos, hogy nem utoljára. – A német nemzetiségi nevelés iránt elkötelezett, remek pedagógusoktól olyan ötleteket kaptam a témában, amelyeket be tudok építeni a munkámba – fogalmazott. – Emellett ezek az alkalmak kiválóak a szakmai beszélgetésekre és a nagy találkozásokra a régi kollégákkal.

A Koch Valéria Iskolaközpont továbbra is elkötelezett amellett, hogy a német nemzetiségi nevelés-oktatás szereplői számára szakmai támogatást adjon és inspirációt nyújtson, miközben a szó szoros és átvitt értelmében is teret ad a hasonló profilú intézmények közötti együttműködés erősítésének.